

Edmund Joensen
fólkatingsmaður
Sambandsflokkurin á Christiansborg

Loftrúmsmál gongur ímóti altjóða ráki

Ætlanin um at yvirtaka føroyska loftrúmið gongur ímóti altjóða rákinum, har ið færri og størri loftrúmseindir, automatisering og stórar útreiðslur eru á veg.

Ymiskt bendir á, at ætlaða yvirtøkan av føroyska loftrúminum kann koma Føroyum aftur um brekku, um hon verður gjøgnumförd. Fleiri við mær frykta fyri einari hovsa-yvirtøku sum so mangar aðrar, ið Løgtingið hevur gjørt.

Óvissar upplýsingar og útrokningar
Løgtingið hevur samtykt eitt uppskot til samtyktar frá Framsókn um at fara undir eina tilgongd, ið hevur til endamáls at yvirtaka føroyska loftrúmið, sum í dag er eitt ríkismál.

Tíverri bendir ymiskt á, at Løgtingið hevur tikið støðu á heldur ivasomum grundarlag. Orsøkin er fyrst og fremst, at upplýsingar og útrokningar hjá Framsókn, ið er uppskotsstillari, eru heftar við óvissum. Hetta ásannar eisini Framsókn.

Óvissurnar eru her:
• Ongi nágreinilig tøl eru

um, hvussu mong flogfør flúgva í føroyskum loftrúmi
• Støddin av avgjöldum, ið flogførini skulu rinda, er óviss
• Inntøkur og útreiðslur, ið standast av at umsita loftrúmið, eru ókendar
• Ivasamt er, hvussu nógv beinleiðis og óbeinleiðis virksemi og arbeiðspláss eru knýtt at umsitingini av føroyska loftrúminum

Kortini stillar Framsókn í útsikt, at yvirtøkan av loftrúminum fær positivar figgjarligar avleiðingar, ein umsetning á 50-100 mió. kr. árliga, og 50-100 nýggj vitanartung arbeiðspláss til Føroya.
Óvissurnar og útsagnirnar frá Framsókn hanga tíverri ikki saman. Hetta, hóast tilfarið, ið Framsókn hevur útvegað, í mangar mátar er bæði upplýsandi og áhugavert.
Í eini roynd at fáa fleiri og nágreiniligari upplýsingar,

ið kunnu lýsa málið nærri, hevur Sambandsflokkurin á Christiansborg sett flutningsmálaráðharranum fleiri spurningar, ið vónandi kunnu geva nágreiniligari upplýsingar.
Yvirtøka gongur ímóti altjóða ráki
Umsitingin av loftrúminum er eitt víðfevnt mál og má viðgerast við varni og umhugsni.

Eitt nú er sera týðandi, at Føroyar fylgja altjóða rákinum á flogferðsluøkinum. Serføroyskar loysnir, ið ganga ímóti altjóða rákinum, eru ikki skilagóðar fyri nakran.
Hóast undirritaði ikki á nakran hátt er ekspertur innan loftferðslu, so ber væl til at síggja tendensir og rák innan europeiska loftferðslu og umsiting av loftrúmi í okkara parti av heiminum.
Tað, sum í stuttum liggur í kortunum, er, at loftrúmið yvir Europa skal skipast í færri og nógv størri eindir enn í dag. Tær mongu og

smáu nationalu eindirnar, ið eru bygdar á landamørk, eru á veg út. Tær eru til bága fyri smidliga og bíligari flogferðslu og -rakstur.
Sostatt er rákið tað øvugta av tí, ið Framsókn og Løgtingið eru bitin av.
Í teirri sonevndu Sesarætlanini, sum ES-nevndin setti í gongd í 2008, verður m.a. arbeitt við við hesum broytingum:
• Farast skal frá nationalum loftrúmsøkjum til færri eindir, tvs. størri og funktionellari loftrúm, sonevnd FAB (Funktional Airspace Blocks). Dømi er um, at norska loftrúmið gerast partur av einum størri FAB.
• Loftrúmsumsitingin skal í stóran mun automatiserast, tvs. at arbeiðsplássini gerast færri
• Umsitingarútreiðslur til oftrúmsumsitin, sum fyri tað mesta eru lønir, skulu niður í eina helvt
• Kapping skal fáast á økið, soleiðis at feløg kunnu

bjóða uppá loftrúmsumsiting
• Nýtsla av brennievni og flogtíðir á rutunum skulu niður, m.a. tí atlit skulu takast til umhvørvið og CO2-útlát
• Lønsemi og effektivitetur innan loftferðsluna skal sum heild økjast
• Ferðaseðlakostnaðirnir skulu niður
• Trygdin skal økjast

Broytingarnar omanfyri skulu setast í verk í tíðarskeiðnum 2014-2020.
Vert er at leggja til merkis, at hetta fer at kosta ørandi upphæddir.
Sambært óhefta granskningarstovninum Sintef verður talan um eina upphædd á uml. 30 milliardir evrur. Tað eru 223 milliardir krónur.

Melda Føroyar inn í framtíðina
Ætlaða yvirtøkan av føroyska loftrúminum, ið sjálvt tinglimir í Sambandsflokkinum taka undir við, er

í beinleiðis andsøgn við rákið innan altjóða loftferðslu.
Enn eina ferð skulu serføroyskar loysnir uppfinnast.
Og hví?
Jú, helst er tað tí, at tað verður mett at vera mannsligt at fremja yvirtøkur.
Ella, sum Tjóðveldi málber seg: "Ongin orsök er til, at Føroyar lata Danmark gera avtalur við onnur um okkara loftrúm".
Helst er tað Misskilt Nationalisma, ið drívur verk-ið. Og so er tað líka mikið, hvørjar avleiðingarnar verða.
Mín spurningur er:
Skulu Føroyar melda melda seg inn í fortíðina, tá tað snýr seg um umsiting av loftrúminum?
Ella skulu vit gerast partur av framtíðini?
Valið átti at verið einfalt.

Kirkjubøvórðu nógv umrødd í fjølmíðlunum. Jóhan Dahl lovaði tá at hyggja at málinum, men kommunan hevur enn onki frætt aftur frá landsstýrinum.
Løgdeildin hjá kommununi hevur síðan kannað málið nærri, og er komin til ta niðurstøðu, at tað als ikki er rætt atborið, tá Heilsufrøðiliga Starvsstovan viðgerð sölutorgið eftir kunngerð nr. 122 frá 24. august 2001 við seinni broytingum, um viðgerð, keyp og sølu v.m. av fiski og fiskavørum á landi.
Tí stóðan er tann, at tað ikki er kommunan, ið selir nakað á torginum. Kommunan er lögfrøðiliga hvørki eitt virki ella eitt sölulið. Kommunan hevur bert útvegað hesi vinnuni eitt øki

við teirri útgerð, ið krevst, har tey kunnu standa og selja. Tí er púra burturvið at bólka kommununa sum sölulið ella virki. Kommunan skal jú eisini fyrihalda seg til §50 í Kommunustýrisslóginu, har ásett er, at "ein kommuna kann einans taka lut í vinnuligum virksemini, um so er, at virkseimið tæinir einum almannagagnligum endamáli og ikki hevur vinning fyri eyga".
Tað gevur heldur onga meining, at kommunan verður skrásett av Heilsufrøðiliga Starvsstovuni sum tann, ið rekur sölutorgið, og at kommunan tí móttvegis Heilsufrøðiliga Starvsstovuni skal síggja til og prógva, at ymsu seljararnir hava síni egnu heilsufrøðiliga góð-

kenningar og viðurskifti annars í lagi. Hevði tað veruliga verið so, so skuldi kommunan eisini havt ábyrgd av, at ein komandi fiskavøruframleiðari, sum

leigar Bacalao frá kommununi, eisini heldur krøvini í matvørulógini. Hetta hongur ikki saman, tí tað er altíð framleiðarin, sum hevur ábyrgd av sínum virksemini,

uttan mun til um hann rekur sitt virki í egnum, leigaðum ella læntum hølum ella fasilitetum.
Ongin ivi skal tó vera um, at tað hevur stóran áhuga fyri

kommununa, at søla fer fram á Sølutorginum í Vágbotni, og at tey sum nýta tað, halda økið reint og ruddiligt. Eisini hevur kommunan boðað Heilsufrøðiliga Starvsstovuni frá, at kommunan fegin vil stuðla Heilsufrøðiliga Starvsstovuni við at lata seljarunum viðkomandi og neyðugt kunningartilfar.
Men onki rínir við Heilsufrøðiliga Starvsstovuna í hesum málinum, sum nú hevur koyrt í fleiri ár. Um avvarðandi landsstýrismaður tí ikki nú fær hetta málið loyst, so hevur kommunan ikki annað val, enn at kæra hótanina hjá Heilsufrøðiliga Starvsstovuni um at stongja sölutorgið, ella at royna málið í rættinum.